

Onderwerp**4e nieuwsbrief Regioplan windenergie****Kern mededeling:**

Op 13 juli 2016 hebben Provinciale Staten Gedeputeerde Staten bij motie opdracht gegeven om hen elk kwartaal te informeren over de voortgang van de uitwerking van het op 13 juli 2016 vastgestelde Regioplan Windenergie Zuidelijk en Oostelijk Flevoland. Met deze vierde nieuwsbrief (over het derde en vierde kwartaal van 2017) geven Gedeputeerde Staten uitvoering aan deze motie.

Bijlagen

Naam bijlage:	eDocs nummer:	Openbaar in de zin van de WOB (ja/nee aangeven)
4 ^e Nieuwsbrief Regioplan Windenergie	2169268	ja

Registratienummer**2168482****Datum****19 december 2017****Auteur****L. Sipman****Afdeling/Bureau****RE****Openbaarheid****Openbaar****Portefeuillehouder****Meijer, A.M.****Lijst ingekomen stukken****Provinciale Staten****21 december 2017**

NIEUWSBRIEF 4**3E EN 4E KWARTAAL 2017****Voortgang en uitwerking Regioplan Windenergie
Zuidelijk en Oostelijk Flevoland**

In deze nieuwsbrief informeren wij Provinciale Staten over de uitvoering van het Regioplan Windenergie Zuidelijk en Oostelijk Flevoland. In het Regioplan is een uitwerking van het provinciale beleid voor windenergie in zuidelijk en oostelijk Flevoland vastgelegd. Het plan voorziet in de vervanging van de huidige generatie windmolens door nieuwere en efficiëntere turbines waardoor het mogelijk is om meer dan twee keer zoveel duurzame energie op te wekken dan nu het geval is. Daarnaast wordt de voorwaarde gesteld dat bewoners en ondernemers uit het gebied de mogelijkheid moeten krijgen om financieel in de ontwikkeling te participeren. Hiermee draagt het beleid bij aan economische structuurversterking en een vergroting van het lokale en regionale draagvlak.

In de derde uitgave van deze nieuwsbrief informeren we u over de ontwikkelingen uit het 3e en 4e kwartaal van 2017.

1. Uitvoering van de moties bij het Regioplan

Motie 1. Vervolgtraject

Bij het vaststellen van het Regioplan op 13 juli 2016 is een motie aangenomen waarin PS hebben verzocht om regelmatig geïnformeerd te worden over de uitwerking van het regioplan. Met de voorliggende 4e nieuwsbrief wordt uitvoering gegeven aan deze motie.

In dezelfde motie hebben PS verzocht om geen nieuwe projectgebieden buiten het plangebied van het Regioplan aan te wijzen zonder dat hierover overleg heeft plaatsgevonden met PS. Naast de ontwikkeling van Jaap Rodenburg II (nu windpark Pampus) zijn er op dit moment geen voornemens om andere nieuwe projectgebieden aan te wijzen.

Motie 2. Obstakelverlichting

In een tweede motie bij het regioplan heeft u verzocht om de hinder van obstakelverlichting zo veel mogelijk te beperken door in overleg te treden met het ministerie van I&M over de circulaire zodat vastbrandende verlichting, demping, afscherming en maatwerkoplossingen mogelijk worden.

In overleggen met initiatiefnemers benadrukken wij regelmatig het belang van passende verlichting en wijzen daarbij ook op de nieuwe mogelijkheden om de verlichting vastbrandend en gedempt uit te voeren. Ook zorgen we voor een verankering in de inpassingsplannen die worden opgesteld.

In 2018 wil de provincie aansluiten bij een landelijke werkgroep over obstakelverlichting om zo op de hoogte te blijven van de nieuwste mogelijkheden. In 2018 verwachten we ook uitsluitel over de mogelijkheden om de hinder van het windpark NOP te beperken.

2. Juridische borging windbeleid

Het beleid uit het Regioplan en de partiele herziening van het omgevingsplan worden beiden juridisch geborgd in de vijfde wijziging van de Verordening Fysieke Leefomgeving. Op 7 juni j.l. heeft u ingestemd met het ontwerp dat vanaf 14 juni 2017 gedurende zes weken voor iedereen ter inzage is gelegd. Tegen het windonderdeel zijn 2 zienswijzen ingediend door de gemeente Almere en het waterschap Zuiderzeeland. De definitieve vaststelling is (als hamerstuk) op 13 december van dit jaar beoogd.

3. Jaap Rodenburg II

Op 15 maart 2017 heeft u besloten in te stemmen met het projectplan voor Jaap Rodenburg II en op basis daarvan zijn plaatsingszones aangewezen in de ontwerpverordening voor de fysieke leefomgeving. In de zienswijze op het ontwerp heeft de gemeente Almere gevraagd om plaatsingszones aan te passen op basis van een nieuwe opstelling van 10 windmolens. In plaats van 9 windmolens wil de initiatiefnemer nu 10 nieuwe molens realiseren. Dit houdt in dat de bestaande windmolens niet meer “dubbeldraaien” met het nieuwe park en gelijk worden gesaneerd. De aangepaste opstelling is een resultaat van een extra gebiedsproces met de bewoners van de wijken Noorderplassen West, Poort en de Muziekwijk.

De gewijzigde opstelling is als reactie op de zienswijze behandeld in de commissie ruimte van 29 november 2017 en akkoord bevonden. Nadat de plaatsingszones op 13 december 2017 definitief zijn vastgesteld worden de benodigde vergunningen door de initiatiefnemer aangevraagd.

4. Ontwikkeling windparken en hoogtebeperkingen vanuit de luchthaven

De besluitvorming over de luchtvaartroutes voor Lelystad Airport heeft grote impact op de windparken die in ontwikkeling zijn in Flevoland vanwege de mogelijke hoogtebeperkingen voor de plaatsingszones aangewezen voor nieuwe windmolens. Deze beperkingen hebben een grote invloed op de business case en daarmee de haalbaarheid van de windparken. Omgekeerd heeft de nieuwe generatie hoge windturbines directe invloed op de in 2015 besloten uitbreiding van Lelystad Airport vanwege de invloed van de turbines op de vliegoperaties en op de toegankelijkheid van de luchthaven voor de kleine en grote vliegtuigen.

De inrichting van het luchtruim boven Flevoland is dus een complex vraagstuk. Ondanks de inspanningen vanuit de diverse betrokkenen en de afgegeven toestemming voor windpark Zeewolde is het nog niet gelukt duidelijkheid te verkrijgen over de maximale hoogten die toegepast kunnen worden in de overige toekomstige windparken. Het voortduren van de onzekerheid over de beperkingen vanuit luchtvaart vormt een serieus afbreukrisico voor de realisatie van de projecten.

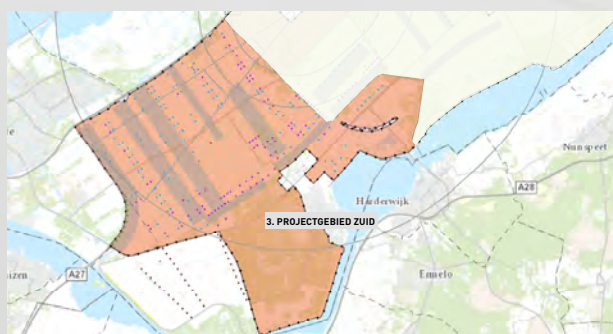
In dit kader vindt er in december een overleg plaats tussen de DG luchtvaart en DG Energie. Doel van het overleg is om de impact van de hoogtebeperkingen op de ontwikkeling van de windparken inzichtelijk te maken en procesafspraken te maken om tot de gewenste duidelijkheid te komen.

5. Voortgang samenwerking en projecten in de vier projectgebieden

Windpark Zeewolde (projectgebied Zuid)

Rijksinpassingsplan vastgesteld – beroepsfase

Het rijksinpassingsplan voor het windpark Zeewolde is op 14 augustus 2017 door de ministers van (toen nog) Infrastructuur en milieu en Economische Zaken vastgesteld. Het vastgestelde plan heeft samen met de verleende omgevingsvergunning en ontheffing op

basis van de Wet natuurbescherming van 15 september tot en met 27 oktober 2017 ter inzage gelegen. Tegen deze besluiten zijn 22 beroepschriften ingediend. De verweerschriften zijn opgesteld en aan de Raad van State verzonden. Op basis van de Crisis en Herstelwet moeten zij binnen een half jaar na de beroepstermijn een zitting inplannen en uitspraak doen. Vooral nog is het onbekend wanneer de zitting zal plaatsvinden.

Saneringsopgave

U heeft op 21 juni jl. besloten om het onteigeningsinstrument als uiterste redmiddel in te zetten voor 63 windmolen-locaties waarover nog geen saneringsafspraken waren gemaakt. 11 van deze windmolens moeten voor de start van de bouw zijn gesaneerd, de overige 52 moeten uiterlijk 31/12/2026 zijn gesaneerd. U stelde bij uw besluit de voorwaarde dat de provincie een regierol zou nemen om overeenstemming tussen de partijen te bewerkstelligen.

Op 22 augustus 2017 is aan u medegedeeld hoe het college de regie rol zou oppakken bij de bemiddeling in Windpark Zeewolde. Dit gebeurt langs twee sporen. Te weten de bestuurlijke bemiddeling in het ene spoor en de verkennende individuele gesprekken met de windmoleneigenaren van wie de molens nog voor de start van de bouw gesaneerd moeten zijn- in het tweede spoor.

Het eerste spoor heeft op 10 oktober 2017 een voorlopige overeenkomst opgeleverd tussen de juridisch eigenaren van de windmolens en het windpark Zeewolde (Raedthuys en de Wolff (nu Eneco)) en de toetreding van een groot deel van voormalige Zephyros leden tot het windpark Zeewolde. De overeenkomst wordt momenteel uitgewerkt en naar verwachting binnen enkele weken definitief vastgelegd.

Omdat de sanering van nog niet alle windmolens is zeker gesteld, is ook het tweede spoor opgestart. Dit houdt in dat we individuele gesprekken met partijen voeren met het doel om de onteigening te voorkomen en minnelijke overeenstemming te bereiken over een schadeloosstelling. Dit betekent dat er nog geen onteigeningsprocedures zijn gestart. Dat kan pas nadat Provinciale Staten daarover een besluit over heeft genomen (een zogenoemd verzoekschrift aan de Kroon). Voor het bepalen van een minnelijke schadeloosstelling hanteren we wel de onteigeningssystematiek en onderzoeken we ook of er andere zakelijk gerechtigden schade leiden als gevolg van de sanering. Dit is nodig om later succesvol te kunnen zijn in een eventuele juridische procedure. Vandaar ook dat de term onteigening ook voorkomt in de brieven die we hierover versturen.

Stand van zaken maximaal aantal onteigeningsdossiers

In augustus 2017 was het beeld dat er maximaal 63 windmolen-locaties onteigend zouden moeten worden (11 bij de start van de bouw en de overige 52 in 2026). Als het windpark een definitief akkoord bereikt met Raedthuys en Eneco kan dit beeld worden bijgesteld naar maximaal 16 windmolens (1 bij de start van de bouw en de overige 15 in 2026).

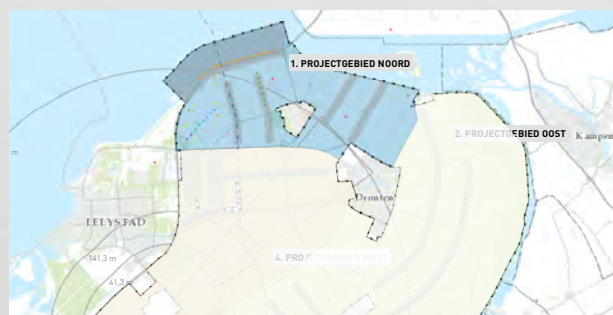
Omdat de laatste 15 molens uiterlijk 31/12/2026 gesaneerd moeten zijn, heeft de initiatiefnemer in de komende jaren tijd om er eerst zelf nog minnelijk uit te komen. Ook hier gaan we komend jaar onderzoeken op welke wijze de provincie nog een regierol kan vervullen.

Saneringsfonds

Op 21 juni jl. heeft u ook besloten een saneringsfonds te beheren dat gevoed wordt met de middelen vanuit het Rijk. De regeling en inrichting van dit fonds worden op dit moment ambtelijk voorbereid. Medio volgend jaar zal u worden gevraagd de regeling vast te stellen.

Windplan Blauw (projectgebied Noord)

In het projectgebied Noord zijn er drie bestaande windverenigingen die hun samenwerking formeel hebben bekrachtigd in de oprichting van de vereniging SwifterwinT. Samen met NUON ontwikkelen zij windplan Blauw.

VKA vastgesteld, nog steeds onduidelijkheid over kaders luchthaven

Het projectplan, opgesteld door de initiatiefnemer, en bijbehorende voorkeursalternatief (VKA) zijn vastgesteld in de stuurgroep van 15 november 2017. Het VKA is de resultante van het onderzoek naar milieueffecten (Milieu effectrapportage), een technische studie naar een optimale opstelling waarin zoveel mogelijk energie opgewekt kan worden, de beoordeling van het economisch perspectief en een inschatting van het draagvlak (consultatie van de klankbordgroep en separate belangenvertegenwoordigers). In onderstaande tabel en figuur wordt het VKA samengevat:

Saneren	Sanering van 74 bestaande windmolens (vermogen: 72 MW).	• 0,5 jaar dubbeldraaien (onderzoek naar verlengen van de termijn loopt). • Voor 64 windmolens zijn bindende afspraken over de sanering gemaakt.
Opschalen	Realisatie van 61 nieuwe windmolens (verwacht vermogen: 220-275 MW).	• Maximale tiphoogte buitendijks en ten westen van Swifterbant: 213m. Maximale tiphoogte ten oosten van Swifterbant: 248m. • De nieuwe molens worden (op twee locaties na) volledig binnen de plaatsingszones van het Regioplan gerealiseerd.

Tabel 1: Voorkeursalternatief op hoofdlijnen

Figuur 1: visualisatie voorkeursalternatief (VKA)

In het VKA zijn de ruimtelijke uitgangspunten uit de toekomstige verordening (vijfde wijziging VFL, vastgesteld door Provinciale Staten op 29 november 2017) en uit het regioplan vertaald (geplaatst in opstelling, rotorbladen in dezelfde richting, dezelfde verschijningsvorm en motiveren van hogere ashoogte dan 120m). Ook is het gemeentelijk beeldkwaliteitsteam betrokken bij de planontwikkeling om te borgen dat ook de uitgangspunten uit het gemeentelijk beeldkwaliteitsplan (uitwerking van de ruimtelijke uitgangspunten van het regioplan) worden meegewogen in de uitwerking. Overigens is er nog steeds onduidelijk over de kaders voor de luchtvaart en op welke wijze hier rekening mee gehouden dient te worden (zie hiervoor de opmerkingen bij punt 4).

Hogere ashoogte dan 120m

De beoogde windmolens in het IJsselmeer en deelgebied Oost hebben een hogere ashoogte dan 120m. Deze ashoogte kan alleen worden toegepast als hiervoor de economische noodzaak is aangetoond. Deze noodzaak blijkt aanwezig te zijn en is uiteengezet door een onafhankelijk financieel deskundige. Dit beeld is overigens volledig in lijn met de (internationale) markttrend voor het gebruik van steeds grotere turbines, die lagere kosten per MWh met zich meebrengen. Deze trend stelt overheden in staat hun steun naar beneden bij te stellen, waarbij men er vanuit gaat dat er hogere windturbines gerealiseerd zullen worden.

Optimalisatie plaatsingszones

Het ingediende voorstel past op twee locaties na volledig in de aangewezen plaatsingszones. Het gaat daarbij om een tweetal turbines in het verlengde van zowel de Klokbeektocht als de Rivierduintoelt (1 windmolen per tocht). Deze verlengingen kunnen worden beschouwd als een optimalisatie van de aangewezen plaatsingszones aangezien deze zones aan de zuidzijde niet volledig benut kunnen worden vanwege ruimtelijke belemmeringen (gasleiding). In het Regioplan is (met een amendement van Provinciale Staten) de flexibiliteit meegegeven om af te wijken van de plaatsingszones als lokale omstandigheden daarom vragen. Het toevoegen van deze extra molens kan ook als zodanig gemotiveerd worden.

Onderzoek naar dubbeldraai-termijn

Het Regioplan stelt dat de dubbeldraai-periode tot maximaal vijf jaar mag zijn in geval van aantoonbare economische noodzaak. Deze economische noodzaak is onderzocht door Peregrine, een onafhankelijk deskundige. Uit dit onderzoek wordt geconcludeerd dat het toestaan van 5 jaar dubbeldraai-periode een "nice-to-have" (en daarmee niet noodzakelijk) is, aangezien de financiële impact hiervan vrij gering is. Wel staat Peregrine sympathiek tegenover het argument van de Initiatiefnemers dat het financieringsprofiel voor het aantrekken van vreemd vermogen beter wordt bij een 5-jaar dubbeldraai scenario. Met de bovengenoemde constatering is een langere dubbeldraai-termijn dan vijf jaar nog niet aangetoond en is het huidige uitgangspunt dat de bestaande windmolens maximaal 0,5 jaar dubbeldraaien (conform het voorstel uit het projectplan). Op verzoek van de initiatiefnemers hebben betrokken overheden wel ingestemd met een onderzoek naar de landschappelijke effecten van het verlengen van de dubbeldraai-periode voor een achttal windturbines die opgesteld staan in lijnopstelling en het vervroegd saneren van solitaire windturbines in het gebied. Dit onderzoek wordt de komende periode uitgevoerd.

Veel deelnemers uit het gebied, een aantal molens nog niet gesaneerd

Dankzij een intensief voortraject en veel onderlinge samenwerking zijn initiatiefnemers er in geslaagd om in mei j.l. al een aanzienlijk deel van gebied (incl. eigenaren van te saneren windmolens) aan te laten sluiten bij het initiatief. De provincie heeft de initiatiefnemers in de projectgroep gecompimenteerd met dit resultaat.

In het projectplan heeft de initiatiefnemer toegelicht op welke wijze zij afspraken over de resterende 10 windmolens tot stand wil laten komen. De provincie is in overleg met de initiatiefnemer over de noodzaak van het inschakelen van een mediator.

Voorontwerp inpassingsplan in voorbereiding

Op basis van het VKA wordt het voorontwerp Rijksinpassingsplan (RIP) opgesteld en na besluitvorming van de stuurgroep en de minister naar verwachting in januari 2018 aangeboden aan Provinciale Staten (het Rijk zal de Staten dan horen over hun voornemen een inpassingsplan voor dit project vast te stellen).

De definitieve goedkeuring van het projectplan kan gecombineerd worden met dit wettelijk vooroverleg omdat op dat moment ook de vijfde wijziging van de VFL in werking is getreden.

Windplan Groen (projectgebied Oost)

In projectgebied Groen hebben de initiatiefnemers en het merendeel van de bestaande turbine-eigenaren elkaar gevonden in Windkoepel Groen.

Van Notitie Reikwijdte en detailniveau naar een MER

De notitie reikwijdte en detailniveau (NRD) is een eerste inhoudelijke stap van het project. Het doel van het opstellen en publiceren van deze concept-notitie is betrokkenen en belanghebbenden te informeren over de inhoud en diepgang (de reikwijdte en het detailniveau) van het nog op te stellen Milieu Effect Rapport (MER). Het doel is eveneens om betrokkenen en belanghebbenden in dit stadium te raadplegen om reacties te kunnen meenemen in de uit te voeren onderzoeken. De concept notitie heeft van 20 oktober 2017 tot en met 30 november 2017 ter inzage gelegen en in deze periode is een aantal informatiebijeenkomsten georganiseerd. Tijdens de periode van terinzagelegging zijn 22 zienswijzen ingediend. Deze zienswijzen worden in de komende periode beantwoord en betrokken in het definitieve MER.

Kans op gebruik van alternatieve plaatsingszones is groot

Omdat ook in dit projectgebied de hoogtebeperkingen van de luchthaven vermoedelijk een negatieve invloed hebben op de mogelijkheden in het gebied, zijn in de concept NRD alternatieve plaatsingszones aangewezen. Rekening houdend met de huidige kennis over de hoogtebeperkingen is de kans groot dat deze alternatieve zones ook daadwerkelijk ingezet gaan worden. Afhankelijk van de uitkomsten van het DG-overleg gaat de projectorganisatie onderzoeken in hoeverre in dit project in een aangepaste variant (met alternatieve zones) toch haalbaar gemaakt kan worden. Afwijkingen van het Regioplan worden als hier sprake van is aan de Staten voorgelegd.

Bemiddeling tijdelijk stil gezet

Omdat een deel van de molenaars uit het projectgebied nog niet mee doet en om er voor te zorgen dat ook in dit projectgebied aan de saneringsopgave wordt tegemoetgekomen heeft de provincie (in overleg met de initiatiefnemer) een bemiddelaar aangesteld. Het traject heeft tot op heden geleid tot onderlinge afspraken over het moment en de voorwaarden die tot samenwerking kunnen leiden. Gezien de risico's en onduidelijkheden in het project (t.a.v. de luchthaven) is ook besloten om de bemiddeling stil te zetten totdat duidelijker is hoe het toekomstige windpark er uit kan komen te zien.

Projectgebied West

In het projectgebied West hebben de deelnemers (6 exploitanten van lijnopstellingen en 15 solitaire windturbine eigenaren en de windvereniging Windshare) overheden gevraagd mee te denken over de ontwikkelingsmogelijkheden van het projectgebied. In het tweede en derde kwartaal van 2017 zijn de mogelijkheden van het regioplan ambtelijk en op informele wijze verkend. Volgens de initiatiefnemer zijn de hoogtebeperkingen van de luchthaven, de verminderde mogelijkheden tot dubbeldraaien en een tweetal reeds verleende vergunningen (voor de vaststelling van de noodverordening) wezenlijke factoren die het lastig maken om tot een haalbare businesscase te komen binnen

de kaders van het Regioplan. De initiatiefnemers hebben de overheden (rijk, provincie en gemeenten Lelystad en Dronten) in november formeel gevraagd of zij bereid zijn mee te denken buiten de kaders van het Regioplan om toch tot een haalbaar plan te maken. De initiatiefnemer denkt daarbij ook aan de ontwikkeling van een “energielandschap” (combinatie met zonne-energie, andere energiebronnen, energie opslag etc.). De beantwoording van dit formele verzoek wordt op dit moment voorbereid. Ook hier geldt dat afwijkingen van het Regioplan aan de Staten moeten worden voorgelegd.

